

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

יח אב מ"י פ"ה מ"ג
מלוה וזהו כ"ו טו
סמך לא"ן ק"ו מ"ט
י"ד פ"י ק"ט פ"ה ג

לקח הימנו חטין דינר זהב הסור - רש"י פירש דמקח חטין היי
היה אע"פ שאין לו חטים כיון שנתן לו מעות ולא קחי
חסור אלא חטין ונקט רש"י לרבותא דסיפא דיון חסור אע"ג
שבא מכה פשוט הראשון של חטים שהיה דרך מקח וממכר ולא

ובדיעבד אין מוחזירין מלוה ללוה אמר ליה -
אינהו בתורת זבני אחא לדידיהו, אלא "כל
שאילו בדיניהו דקאמר רב ספרא מאי אתא
לאשמועינן? הכי אחא לאשמועינן? כל שאילו
בדיניהו מוציאין מלוה למלוה בדיניהו מחזירין
ממלוה ללוה ומאי ניהו ברבית קצוצה
וכדבי אלוה, כל שאילו בדיניהו אין מוציאין
בדיניהו אין מחזירין (ה) רבית מוקדמת רבית
מאוחרת: כיצד לקח הימנו חטים בדינר זהב
הבור וכן השער וכו': וכי אין לו יין מאי הוי
*והתניא אין פוסקין על הפירות עד שיצא
השער יצא השער פוסקין אף על פי שאין
לות יש ליה אמר רב מתנהוין בבא לחוב

ברמיה עסקינן וברתניא ודרי שהיה נושה

ובחירו מנה הולך ועמד על גורנו ואומר תן

לי מעותי שאני רוצה ליקח בהם חטים אמר

לו חטים יש לי שאני נוהן לך יצא ועשה עלי

כשער של עכשיו ואני אעלה לך כל שנים

עשר חדש אסור דלא כאיסורו הבא לידו

דמי א"ל אביי א"ל לא כאיסורו הבא לידו מאי

א"ר"א אין לו אפי"י יש לו נמי אלא אמר רב

מתני' כרתני רב ספרא ברבית דבי רבי חייה

דתני רב ספרא ברבית דבי רבי חייה ויש

דברים שהם מותרין ואסורין מפני הערמת

רבית כיצד אמר לו הלויני מנה א"ל מנה

אין לי חטין במנה יש לי שאני נוהן לך נתן

לו חטין במנה וחזר ולקח הימנו בעשרים

וארבע סלע מותר ואסור לעשות בן מפני

הערמת רבית הבא נמי בגון דאמר הלויני

שלושים דינרים אמר ליה שלושים דינרים אין

לי חטין בשלושים דינרים יש לי שאני נוהן

לך נתן לו חטין בשלושים דינרים וחזר ולקחם

הימנו בדינר זהב, אמר אית גיהמרא ללוה

דיהיב ליה בשלושים דינר, פירא הוא דקא

שקיל מיניה ולית לן בה, וא"ל לא ביה דלית

ליה המרא ודאי משקל וזו מיניה מחזי

רבית אמר ליה רבא א הני תן לי חטין

דמי חטין מבעי ליה? תני דמי חטין אמר

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא ר' זוטרא

דך הלואה וקשה לפירושו חזק
שליך למחוק הספרים לקמן (ד'
ג) בגמרא דגרס והא לקח קחני
מאי לקח לקח בהלואה כי לפי זה
אחי שפיר לקח דקחי אחמים דשרו
ועוד כיון דחסור לא קחי אלא חטין
מאי פריך בגמרא ובי אין לו יין מאי
הוי והתניא יאל השער פוסקין אע"פ
שאינו ליה ליה וכו' וכו' לא ידע דחסור
לפסוק יין מחמת חוב ולא נתן לו
או חוב דמים ועוד מדמשי צבא
לחוב דמיהס מכלל דמעיקרא סבר
שהיה עתה לו דמים וכו' דאפריך
מיאל השער פוסקין לפרוך מרישא
דשמי גבי חטים מיהו זה יש לתרץ
דהוה משני דחסור קחי גס ארישא
או הוה מוקמינן רישא דשמי גביס לו
חטים דוקא לכך נראה דלויזו
ארבית דחסור קחי אלוה מתני'
וכי קחני בסופא יין אין לו הוא הדין
דגם חטין אין לו לכך פריך בגמרא
וכי אין לו יין וגם חטים מאי הוי
ועיקר קשייתו מכה חטים דחסור כי
אין לו אע"פ שנתן דינר זהב ומשני
צבא לחוב דמיהסן שכבר היה חייב
לו דינר זהב ובשעת קנין ארט נתן
לו כלום ומיד הוי ליה למפרך והא
לקח קחני אלא דפריך ליה השתא
עדיפא מינה ווא"ת אמאי תני גבי
יין אין לו כי נמי יש לו חסור ליתן
שזה לו דינר אלא אפילו חטים הוה
איסורא ליקח צבא דינר כיון שלא היה
לו חטים צפסק הראשון וי"ל דנקט
לאשמועינן דקח ברישא חטין לו
חטים ואסור:

והתניא אין פוסקין חטין דגרסי

והתניא משום דלא גרסינן

במתניתין יאל השער פוסקין וכן

מאתי דאין פוסקין וכו' הא יאל

השער פוסקין היכי משכחת לה

באלבא וארבי ולספרים דגרסי הבא

והתני גרסי במתניא יאל השער פוסקין

ולא גרסי לקמן הא:

אע"פ שאין לזה יש לזה - דאע"ג

דלא משך חטין אין זה רבית

כיון שאם היה צבא מוכר לחזור הוה

קחי צמי שפרע ולכן חשיבי כמתקרו

ברשות לוקח: **הרי** שטשה כו'

ועמד על גורנו [ב] חימה והלא מעות

קונות הבא אפילו מדרבנן דמילתא

דלא שכיח הוי כדאמרינן בזהב

(לעיל דף מו:) גבי החליף דמי סור

צפרה וי"ל דהבא חייבי שלא פטרו ממנו

עד שיתן לו החטין: שהרי לא העלה לו דמי החטים

והוא לא לחזיל גביה: וחזר ולקח ממנו בדינר זהב

ממתניתין כי

קאמר לקח הימנו חטים במלוה קחי, וכשבא לחובו אמר לו תן לי מעותי שחני לוקח בתי יין חסור לו חטין

יין ויין אין לו: ואי סופ ליה ספרא, וזו יחייב ליה מעיקרא ופירי שקיל מיניה ולא דמי לרבית, אבל משקל מיניה וזו חסור דדינר זהב יחייב ליה וקא

שקיל מיניה חטין: הא דינר זהב סבור וכן פשע קחני יואם כדכריך כשלקחן בדינר זהב היה השער שלשים, והוא לחזיל גביה דחי השער בדינר

זהב וזה העלם עליו שלשים דינר מעיקרא חוקמינהו ברבית כשביל המתנהו: כי שכיבנא ר' אושעיא נפיק לותי-בשמתר, ר' אושעיא יאל לקראתי:

25)

מוקדמת רבית מאוחרת - בשיליה

(מתלפילין) (דף ע"ה): קחני לה והא

באר רבית רבית יחייב ליה וצדיקה

חסור רבית חטין מוציאין שחרי לא

פסק עמו: וכי אין לו יין מאי הוי -

אחר שילא השער ליתן והוא חייב

לו החטין או המעות, הרי הוא כפוסק

עמו עכשיו על היין: אין פוסקין על

הפירות - ליתן לו מעות כבור חטין

ולומר לו תכור לי לכסף זמן גדול

ואפילו יש שנתנין אותו עכשיו בכך

בחיילת הקליר, ואין זה שער עד

שילא שער מפורסם וקבוע צדוק

העיר בכך: אפי"ס שאין לזה - המוכר:

יש לזה - לאש אחר ויכול לקטוהו

עכשיו דמים שקיבל: מפנימין צבא

לחוב דמיסו פסקינן - שלא נתן לו

זה המוכר לוקח דמי החטין שחייב

לו שיחזור ויקבל הימנו בשביל היין

אלא באל לשמות עליו דמי החטין

חוב ולפסוק על החוב יין וכן אמר

לו חטין מקבל עליו חייב כל דינר

כמו שחלה יכול למוכרן והרי לך

אלני בהן יין כשער של עכשיו דמי

הוא יין הוה קחי לו מעכשיו

ואי חייק, ברשותיה חייק, אלני אין

לו והוא לא קיבל עכשיו מעות שקבל

לומר יבול הוא לקטוהו בדמים שקיבל

מאלא שאינס אלנו אלא בהלואה

בעלת: דמיסו - שיש הפרס בין חטין

מעות לזה עליו בחובו: ואני אפסק

לך - החטים כל שנים עשר חזק חף

אם יתעלו דמיסן חקבל עליו העילוי

ואתנסן לך דמים הללו: דלא כאיסורו

כבא לידו דמי - שאין זה דומה לנותן

חסור כשעה שפוסק לחיבה לומר

אפילו יש לו יין נמי - דהאי חתא

בעומד על גורנו קאמר דיש לו חטין

ואפילו הכי חסר: דתני רב ספרא -

ולא צפוסק עמו בחחילה על החטין:

שאינו נותן לך - כשער של עכשיו

ונתנסן לו: וחזר ולקח ממנו כבד

סלטים - לחזיל גביה סלע, שהמנה

כ"ה סלטים והוא היה דחוק למעות

ולא יכול להמתין ליום השוק: מותר -

[ב"ק ק"א]

דמתרצא

והוא לא לחזיל גביה: וחזר ולקח ממנו בדינר זהב

ממתניתין כי

קאמר לקח הימנו חטים במלוה קחי, וכשבא לחובו אמר לו תן לי מעותי שחני לוקח בתי יין חסור לו חטין

יין ויין אין לו: ואי סופ ליה ספרא, וזו יחייב ליה מעיקרא ופירי שקיל מיניה ולא דמי לרבית, אבל משקל מיניה וזו חסור דדינר זהב יחייב ליה וקא

שקיל מיניה חטין: הא דינר זהב סבור וכן פשע קחני יואם כדכריך כשלקחן בדינר זהב היה השער שלשים, והוא לחזיל גביה דחי השער בדינר

זהב וזה העלם עליו שלשים דינר מעיקרא חוקמינהו ברבית כשביל המתנהו: כי שכיבנא ר' אושעיא נפיק לותי-בשמתר, ר' אושעיא יאל לקראתי:

25)

דמתרצא

והוא לא לחזיל גביה: וחזר ולקח ממנו בדינר זהב

ממתניתין כי

קאמר לקח הימנו חטים במלוה קחי, וכשבא לחובו אמר לו תן לי מעותי שחני לוקח בתי יין חסור לו חטין

יין ויין אין לו: ואי סופ ליה ספרא, וזו יחייב ליה מעיקרא ופירי שקיל מיניה ולא דמי לרבית, אבל משקל מיניה וזו חסור דדינר זהב יחייב ליה וקא

שקיל מיניה חטין: הא דינר זהב סבור וכן פשע קחני יואם כדכריך כשלקחן בדינר זהב היה השער שלשים, והוא לחזיל גביה דחי השער בדינר

זהב וזה העלם עליו שלשים דינר מעיקרא חוקמינהו ברבית כשביל המתנהו: כי שכיבנא ר' אושעיא נפיק לותי-בשמתר, ר' אושעיא יאל לקראתי:

25)

דמתרצא

והוא לא לחזיל גביה: וחזר ולקח ממנו בדינר זהב

ממתניתין כי

קאמר לקח הימנו חטים במלוה קחי, וכשבא לחובו אמר לו תן לי מעותי שחני לוקח בתי יין חסור לו חטין

יין ויין אין לו: ואי סופ ליה ספרא, וזו יחייב ליה מעיקרא ופירי שקיל מיניה ולא דמי לרבית, אבל משקל מיניה וזו חסור דדינר זהב יחייב ליה וקא

שקיל מיניה חטין: הא דינר זהב סבור וכן פשע קחני יואם כדכריך כשלקחן בדינר זהב היה השער שלשים, והוא לחזיל גביה דחי השער בדינר

זהב וזה העלם עליו שלשים דינר מעיקרא חוקמינהו ברבית כשביל המתנהו: כי שכיבנא ר' אושעיא נפיק לותי-בשמתר, ר' אושעיא יאל לקראתי:

25)

דמתרצא

והוא לא לחזיל גביה: וחזר ולקח ממנו בדינר זהב

ממתניתין כי

קאמר לקח הימנו חטים במלוה קחי, וכשבא לחובו אמר לו תן לי מעותי שחני לוקח בתי יין חסור לו חטין

יין ויין אין לו: ואי סופ ליה ספרא, וזו יחייב ליה מעיקרא ופירי שקיל מיניה ולא דמי לרבית, אבל משקל מיניה וזו חסור דדינר זהב יחייב ליה וקא

שקיל מיניה חטין: הא דינר זהב סבור וכן פשע קחני יואם כדכריך כשלקחן בדינר זהב היה השער שלשים, והוא לחזיל גביה דחי השער בדינר

זהב וזה העלם עליו שלשים דינר מעיקרא חוקמינהו ברבית כשביל המתנהו: כי שכיבנא ר' אושעיא נפיק לותי-בשמתר, ר' אושעיא יאל לקראתי:

25)

דמתרצא

והוא לא לחזיל גביה: וחזר ולקח ממנו בדינר זהב

ממתניתין כי

קאמר לקח הימנו חטים במלוה קחי, וכשבא לחובו אמר לו תן לי מעותי שחני לוקח בתי יין חסור לו חטין

יין ויין אין לו: ואי סופ ליה ספרא, וזו יחייב ליה מעיקרא ופירי שקיל מיניה ולא דמי לרבית, אבל משקל מיניה וזו חסור דדינר זהב יחייב ליה וקא

שקיל מיניה חטין: הא דינר זהב סבור וכן פשע קחני יואם כדכריך כשלקחן בדינר זהב היה השער שלשים, והוא לחזיל גביה דחי השער בדינר

זהב וזה העלם עליו שלשים דינר מעיקרא חוקמינהו ברבית כשביל המתנהו: כי שכיבנא ר' אושעיא נפיק לותי-בשמתר, ר' אושעיא יאל לקראתי:

25)

דמתרצא

והוא לא לחזיל גביה: וחזר ולקח ממנו בדינר זהב

ממתניתין כי

קאמר לקח הימנו חטים במלוה קחי, וכשבא לחובו אמר לו תן לי מעותי שחני לוקח בתי יין חסור לו חטין

יין ויין אין לו: ואי סופ ליה ספרא, וזו יחייב ליה מעיקרא ופירי שקיל מיניה ולא דמי לרבית, אבל משקל מיניה וזו חסור דדינר זהב יחייב ליה וקא

שקיל מיניה חטין: הא דינר זהב סבור וכן פשע קחני יואם כדכריך כשלקחן בדינר זהב היה השער שלשים, והוא לחזיל גביה דחי השער בדינר

זהב וזה העלם עליו שלשים דינר מעיקרא חוקמינהו ברבית כשביל המתנהו: כי שכיבנא ר' אושעיא נפיק לותי-בשמתר, ר' אושעיא יאל לקראתי:

25)

דמתרצא

והוא לא לחזיל גביה: וחזר ולקח ממנו בדינר זהב

ממתניתין כי

קאמר לקח הימנו חטים במלוה קחי, וכשבא לחובו אמר לו תן לי מעותי שחני לוקח בתי יין חסור לו חטין

יין ויין אין לו: ואי סופ ליה ספרא, וזו יחייב ליה מעיקרא ופירי שקיל מיניה ולא דמי לרבית, אבל משקל מיניה וזו חסור דדינר זהב יחייב ליה וקא

שקיל מיניה חטין: הא דינר זהב סבור וכן פשע קחני יואם כדכריך כשלקחן בדינר זהב היה השער שלשים, והוא לחזיל גביה דחי השער בדינר

זהב וזה העלם עליו שלשים דינר מעיקרא חוקמינהו ברבית כשביל המתנהו: כי שכיבנא ר' אושעיא נפיק לותי-בשמתר, ר' אושעיא יאל לקראתי:

25)